

Bruselj, 2. februar 2026
(OR. en)

5928/26

Medinstitucionalna zadeva:
2025/0412 (NLE)

ENV 84
CLIMA 42
SOC 46
ENER 41
ECOFIN 142
COMPET 136
RECH 36
EDUC 25
CULT 12

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	17. december 2025
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	COM(2025) 1026 final
Zadeva:	SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ Novi evropski Bauhaus – od vizije do izvajanja

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2025) 1026 final.

Priloga: COM(2025) 1026 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Strasbourg, 16.12.2025
COM(2025) 1026 final

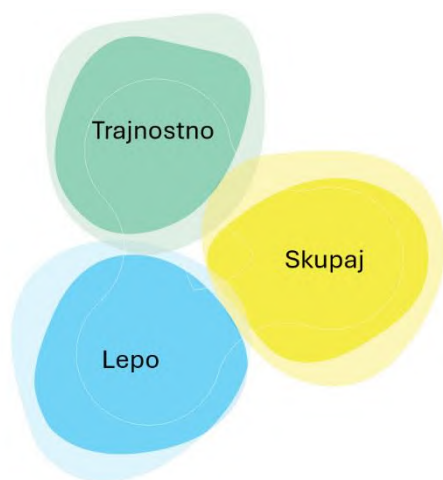
**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Novi evropski Bauhaus – od vizije do izvajanja

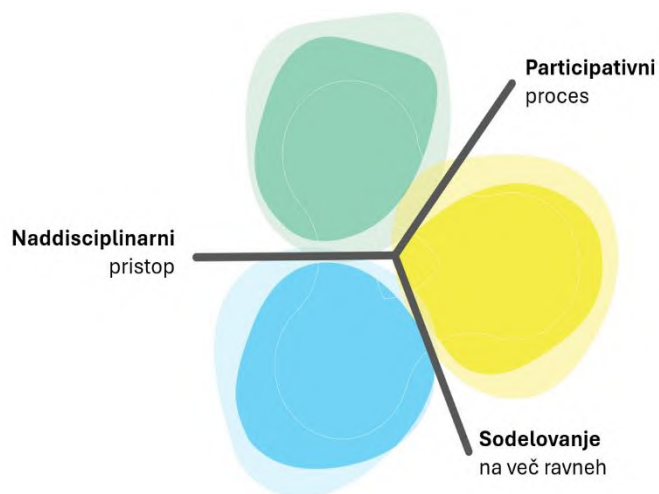
1. UVOD

Evropski državljani in podjetja se srečujejo z izzivi, ki so po obsegu in zapletenosti brez primere: od geopolitičnih pretresov in varnostnih groženj na naši celini do trojne planetarne krize ter tehnoloških sprememb in groženj naši demokraciji in vrednotam. V teh negotovih časih je razumljivo, da so državljani zaskrbljeni, zato je ključno, da se **zagotovita predvidljivost in perspektiva, spodbujajo inovacije ter ustvarijo okolja, ki omogočajo občutek pripadnosti in varnosti ter kakovost življenja.**

To zagotavlja novi evropski Bauhaus. Pobuda, ki jo je leta 2020 predstavila predsednica Komisije Ursula von der Leyen, **opolnomoča ljudi, skupnosti in podjetja, da skupaj oblikujejo inovativne rešitve za pozitivno prihodnost**, ki združuje vključevanje, trajnostnost in kakovost življenja.

Vrednote novega evropskega Bauhausa

Načela novega evropskega Bauhausa

Cilj novega evropskega Bauhausa je ustvariti oprijemljive spremembe na terenu za ljudi in podjetja na podlagi inovativnega, preobrazbenega pristopa od spodaj navzgor. Pobuda je v petih letih postala **gibanje z več kot 700 projekti po vsej Evropi in zunaj nje, živahno skupnostjo** skoraj 2 000 organizacij, ki dosega milijone ljudi, ter mrežo nacionalnih organov, ki pobudo povezujejo z lokalno ravno. Različni projekti, ki so bili raziskani, pilotno izvedeni in predstavljeni med letoma 2021 in 2025, od predstavitvenih projektov za cenovno dostopne stanovanjske četrti do pospeševalnikov digitalizacije gradbeništva ter sodelovanja v lokalnih skupnostih, ki temelji na umetnosti, kažejo, da je vključujoče, trajnostno in kakovostno grajeno okolje mogoče in da lahko k sodelovanju pritegne več državljanov ter okrepi odpornost in konkurenčnost.

Na podlagi izkušenj in spoznanj iz preteklih let je **prišel trenutek, da se novi evropski Bauhaus razširi in postane močan dejavnik, ki omogoča čisti prehod** in inovacije v Evropi in zunaj nje. V tem sporočilu so določeni cilji politike novega evropskega Bauhausa za naslednja leta in okvir za oprijemljive ukrepe za krepitev inovacij, odpornosti in trajnostnosti. Za večji učinek je to sporočilo dopolnjeno s predlogom za priporočilo Sveta¹ za države članice, pri katerem se v celoti upošteva načelo subsidiarnosti.

¹ COM(2025) 1027 final.

Novi evropski Bauhaus se še naprej osredotoča na grajeno okolje. Je bistven del vsakdanjega življenja državljanov ter ima ogromen potencial za izboljšanje kakovosti življenja, zmanjšanje emisij in podporo cenovni dostopnosti ob sočasnem povečanju konkurenčnosti naših gospodarskih panog. **Soseske potrebujejo ukrepe politike, financiranje in tehnično podporo za prenavo.** Potrebni so dodatni ukrepi za razvoj znanj in spretnosti, razširitev cenovno dostopnih rešitev, s katerimi je mogoče povečati učinkovitost rabe grajenega prostora na mestnih in podeželskih območjih, ter uvedbo rešitev na biološki osnovi ter inovativnih materialov in tehnik, **s čimer se bo okrepila odpornost in oblikovali vodilni trgi** za evropske inovativne konkurenčne panoge. V prihodnjih letih se bo novi evropski Bauhaus razširil na druge sektorje, in sicer na tekstilno in modno industrijo.

Možnosti za **soustvarjanje in multidisciplinarne pristope, tudi z digitalnimi orodji**, je treba bolje izkoristiti, potrebnih pa je tudi več priložnosti in zmogljivosti za povezovanje raziskovalcev, umetnikov, organov, državljanov in podjetij pri soustvarjanju in uresničevanju vizij na terenu.

Pet let po začetku pobude bodo **Komisija in njeni partnerji okrepili novi evropski Bauhaus in razširili njegovo skupnost.** Širili in razvili bodo ustvarjalne koncepte ter inovacije, da bi spodbudili gospodarsko upravičenost ključnih projektov. Novi evropski Bauhaus bo tudi **podpiral države članice pri vključevanju pristopov, ki jih navdihuje novi evropski Bauhaus**, v nacionalne stanovanjske politike, načrte prenovе stavb in odločitve o prostorskem načrtovanju, in to v sinergiji z agendo EU za mesta² in teritorialnimi orodji kohezijske politike, pa tudi z evropskim načrtom za cenovno dostopna stanovanja³ in strategijo za gradnjo stanovanj⁴, ki sta predstavljena skupaj s tem sporočilom.

2. NOVI EVROPSKI BAUHAUS KOT DEJAVNIK, KI OMOGOČA INOVACIJE IN ČISTI PREHOD

Na podlagi dosežkov novega evropskega Bauhaua se bo okrepila **podpora podjetjem, inovatorjem in skupnostim** po vsej Evropi in zunaj nje za **vključujočo, trajnostno in na kakovosti temelječo preobrazbo sosesk in gospodarskih panog.** Prednostno se bodo obravnavale cenovno dostopne rešitve v skladu z načrtom za cenovno dostopna stanovanja, poleg tega se bodo zagotovili prostori za soustvarjanje in z dokazi podprta orodja za srečevanje in sodelovanje strokovnjakov, raziskovalcev, uporabnikov, skupnosti in podjetij pri ustvarjanju inovativnih rešitev najvišje vrednosti. Razvijala se bo akademija novega evropskega Bauhaua kot osrednja struktura pobude za okrepitev **usposabljanja, preusposabljanja in izpopolnjevanja različnih akterjev v ekosistemu gradbeništva**, zagotovitev **peskovnikov za inovativne rešitve** ter podporo zagonskim podjetjem, ki ponujajo rešitve, skladne z vrednotami novega evropskega Bauhaua. Instrument novega evropskega Bauhaua bo podpiral odličnost pri raziskavah ter širitev inovacij in predstavitvenih projektov. Poleg tega bo novi evropski Bauhaus v sinergiji s strategijo EU za biogospodarstvo⁵ pomagal pospešiti uvajanje krožnih materialov in gradbenih metod ter materialov in gradbenih metod na biološki osnovi, s čimer se bodo ustvarili novi vodilni trgi in okrepila konkurenčnost Evrope.

Dobre prakse novega evropskega Bauhaua v zvezi s krožnimi rešitvami in rešitvami na biološki osnovi

² EUR-Lex – 52025DC0739 – SL – EUR-Lex.

³ COM(2025) 1025 final.

⁴ COM(2025) 991 final.

⁵ COM(2025) 960 final.

- ❖ **TOVA (ES):** arhitekturna konstrukcija iz zbite zemlje, zgrajena z modularnim 3D-tiskalnikom WASP, ki jo je mogoče dokončati v le nekaj tednih, brez nastajanja odpadkov in skoraj ničelnimi emisijami ogljika [nagrada novega evropskega Bauhaua za leto 2023].
- ❖ **NEBourhoods:** oživitev Münchenske četrti iz sedemdesetih let prejšnjega stoletja z ustvarjanjem prostorov za mešano rabo, tesnejših vezi v skupnosti in rešitev za energijo, kot so sončni moduli/senčenje [Obzorje Evropa].
- ❖ **Panelka 2.0 (TEPLO):** podpora okrevanju Ukrajine s krožno prenovo z recikliranimi materiali in biomateriali, energijsko učinkovitimi rešitvami ter opolnomočenjem skupnosti [LIFE].

TOVA ©GregoriCivera – © NEBbourhoods – © TEPLA

2.1 Povečanje krožnosti, trajnostnosti in inovacij v grajenem okolju

2.1.1 Spodbujanje inovativnih in trajnostnih rešitev

Da bi podprli prehod ekosistema gradbeništva na nizkoogljične in krožne rešitve ter rešitve na biološki osnovi, so se pri projektih novega evropskega Bauhaua v zadnjih letih preizkušale **nove rešitve za gradbeni sektor**, kot so modularna gradnja, zasnova za učinkovito rabo energije in vode ter materiali na biološki osnovi, reciklirani in inovativni materiali. Raziskovale in preskušale so se trajnostne gradbene tehnike, kot so avtomatizirana in robotska gradnja, 3D-tiskanje, shranjevanje biogenega ogljika v stavbah, aplikacije z umetno inteligenco za načrtovanje ter gradnja zunaj gradbišča in modularna gradnja, ki so jih pogosto razvila mala in srednja podjetja.

Za okrepitev gospodarske odpornosti in izvajanje preobrazbenega dogovora o čisti industriji bo novi evropski Bauhaus **povečal priložnosti, ki jih zagotavljata krožno gospodarstvo in biogospodarstvo**, spodbudil trge za inovativne materiale in gradbene metode, pri čemer se bodo izkoriščale trajnostne in cenovno dostopne rešitve na področju energije, vode in mobilnosti ter digitalne tehnologije, podatki in zaupanja vredna umetna inteligenca. Novi evropski Bauhaus bo spodbujal **raziskave, širitev in vključevanje inovativnih rešitev z učinkovito rabo virov**, podpiral podjetja pri izdelavi prototipov novih stroškovno učinkovitih pristopov, ki jih je mogoče razširiti, ter podprl nove in splošno razširjene standarde za razogljiveno, krožno in za naravo pozitivno zasnovo. Podprl bo tudi **skupnosti, da bodo delovale kot vozlišča za inovacije** in rešitve od spodaj navzgor za čisti prehod, ki bodo prilagojene lokalnim potrebam in zmogljivostim. S prednostno obravnavo inovacij, spretnosti in industrijske konkurenčnosti bo pomagal zagotoviti, da bo Evropa na svetovni ravni vodilna na področju visokokakovostnih, trajnostnih in cenovno dostopnih rešitev.

Samo javno financiranje ne bo dovolj za izvedbo preobrazbe. Projekti novega evropskega Bauhaua kažejo, da je v celostne rešitve varno vlagati, saj spodbujajo podporo državljanov in vključevanje končnih uporabnikov, kar ustvarja privlačna okolja in živahna lokalna

gospodarstva. Instrumenti, kot je InvestEU, bi lahko pomagali mobilizirati dodatne zasebne naložbe. Evropska komisija je v partnerstvu z Evropsko investicijsko banko (EIB) pripravila **naložbene smernice za novi evropski Bauhaus**⁶, da bi investitorjem in nosilcem projektov zagotovila dobre prakse in jamstva kakovosti ter spodbudila naložbe z družbenim in okoljskim učinkom, s katerimi se stavbe, javni prostori in soseske preoblikujejo v skladu z vrednotami novega evropskega Bauhauusa. Komisija bo na podlagi teh smernic prek akademije novega evropskega Bauhauusa okrepila ukrepanje in olajšala **povezovanje konceptov novega evropskega Bauhauusa in virov financiranja**, vključno z inovativnimi modeli financiranja.

Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo (EIT) ter njegove **skupnosti znanja in inovacij (SZI)** združujejo inovacije, ustanavljanje podjetij in usposabljanje, zato lahko podprejo preobrazbeno in naddisciplinarno naravo novega evropskega Bauhauusa. Zlasti si prizadevajo **podpirati podjetnike ter mala in srednja podjetja** v sektorjih, pomembnih za novi evropski Bauhaus, kot so gradbeništvo, oblikovanje, moda, obrt, agroživilstvo, proizvodnja, energetika in mobilnost, da bi svoje zamisli pripeljali na trg.

Komisija bo:

- **razvila oznako novega evropskega Bauhauusa za nagrajevanje projektov in praks novega evropskega Bauhauusa** ter povečanje njihove prepoznavnosti med potencialnimi nosilci projektov in investitorji,
- **financirala razvoj predstavitvenih projektov novega evropskega Bauhauusa za inovativne rešitve**, na primer za uporabo vertikalnega prostora, množično prilagoditev modularnih komponent za gradnjo zunaj gradbišča, socialno infrastrukturo v soseskah, medgeneracijske soseske ali reševanje vprašanja brezdomstva,
- spodbujala države članice, naj v okviru kohezijske politike **v vsaki od njih razvijejo po en usmerjevalni projekt novega evropskega Bauhauusa**,
- **podpirala podjetnike ter mala in srednja podjetja** v sektorjih, pomembnih za novi evropski Bauhaus, zlasti **prek EIT**, pri čemer jim bo pomagala pri dostopu do financiranja za komercializacijo in širitev novih rešitev,
- prek komponente uvajanja v okviru instrumenta novega evropskega Bauhauusa **podpirala sektorje, pomembne za novi evropski Bauhaus** – gradbeništvo, oblikovanje, modo, obrt, agroživilstvo, proizvodnjo, energetiko, mobilnost – pri uvajanju in razširjanju inovativnih metod, postopkov in praks novega evropskega Bauhauusa, ki združujejo trajnostnost, vključevanje in kakovost,
- **dajala zgled** z uporabo pristopa novega evropskega Bauhauusa pri gradnji ali prenovi stavb Komisije, pri čemer bo črpala navdih iz prihodnje **stavbe Skupnega raziskovalnega središča (JRC) v Seville, ki bo ustvarila več energije kot je bo porabila, in projekta Citizens Forum JRC v Geelu**, ter s spodbujanjem tega pristopa v drugih institucijah EU ter nacionalnih in lokalnih institucijah.

⁶ NEB Investment Guidelines - New European Bauhaus - European Union (Naložbene smernice za novi evropski Bauhaus – Novi evropski Bauhaus – Evropska unija).

Prihodnja stavba Skupnega raziskovalnega središča v Sevilli, zgrajena v skladu z vrednotami in načeli novega evropskega Bauhauza – © Playtime

2.1.2 Vključujoča, trajnostna in na kakovosti temelječa preobrazba sosesk

Lokalne skupnosti in soseske so vse bolj izpostavljene **podnebnim spremembam, izgubi biotske raznovrstnosti, pomanjkanju vode in tveganjem, ki jih povzročata človek**, kot so suše, požari v naravi, poplave in pomanjkanje vode, še naprej pa so izpostavljene tudi onesnaževanju, med drugim zaradi umazanega ogrevanja⁷, kar ogroža gospodarsko varnost, pogloblja družbeno neenakost in neenakosti v zdravju⁸ ter ogroža evropski *način življenja*. Nujno je, da se evropski zeleni dogovor in dogovor o čisti industriji izvajata na terenu s pravičnim preходом. To pomeni zagotavljanje cenovno dostopnih rešitev vsem državljanom ter krepitev odpornosti sosesk in njihove pripravljenosti na krize ob spoštovanju evropske kulturne raznolikosti in lokalne dediščine.

Novi evropski Bauhaus bo **spodbujal lokalne preobrazbe, ki povečujejo pripravljenost ljudi in skupnosti** na tveganja, povezana s podnebjem, in naravne nesreče, v skladu s strategijo EU za unijo pripravljenosti⁹, ter postopno odpravljanje odvisnosti od fosilnih goriv s trajnostno in učinkovito mobilnostjo ter proizvodnjo in porabo energije v našem stanovanjskem fondu. Komisija že podpira opolnomočenje državljanov za projekte prenove in prilagajanja podnebnim spremembam, na primer v okviru misij EU za podnebno nevtralna in pametna mesta ter za prilagajanje podnebnim spremembam ter pobude za prenovo, ki jo vodijo državljani¹⁰. Eksperimentiranje in sooblikovane rešitve v okviru novega evropskega Bauhauza lahko dokažejo učinkovitost **prostorskega načrtovanja, ki vključuje nizkoogljične in sonaravne rešitve z učinkovito rabo vode in odpornostjo v zvezi z vodo ter socialne inovacije**, s čimer izboljšuje varnost, zdravje in odpornost skupnosti.

Prenova ali obnova stavb¹¹ **lahko prispeva k zagotavljanju cenovno dostopnih in trajnostnih stanovanj za vse**, upočasnjevanju širjenja mestnih območij in pozidave tal, spodbujanju socialne kohezije in sprejemanja ob sočasnem varovanju naše kulturne dediščine, zlasti kadar se združi s socialnimi praksami, kot so mešana raba, izmenjava stanovanj ali medgeneracijsko bivanje. Novi evropski Bauhaus bo izkoristil potencial nezasedenega in premalo izkoriščenega grajenega okolja, pri čemer bo **dal prednost boljši uporabi obstoječih**

⁷ Glej EEA 2025: *EU Heating and Cooling Systems Drive Air Pollution, Urgent Action Needed* (Sistemi ogrevanja in hlajenja v EU povzročajo onesnaževanje zraka, nujno je treba ukrepati).

⁸ Glej evropski okoljski in zdravstveni atlas.

⁹ Glej strategijo za unijo pripravljenosti (JOIN (2025) 130 final).

¹⁰ Home - Citizen-led renovation - European Commission (Dmov – Prenova, ki jo vodijo državljani – Evropska komisija).

¹¹ „Obnova“ vključuje spremembe prostorskega načrta ali funkcije za novo uporabo, ki običajno niso zajete v prenovi, v skladu s standardi, ki jih določa Evropski odbor za standardizacijo (CEN).

stavb pred rušenjem in novogradnjo, ter prispeval k **pilotnemu projektu orodja za usklajevanje konkurenčnosti** na področju industrializirane gradnje. Javna naročila, podprta s preglednimi merili, so prav tako lahko pomemben dejavnik, ki spodbuja uvajanje trajnostnih praks in izdelkov v soseskah.

Komisija bo:

- podpirala skupnosti pri njihovih prizadevanjih za okrepitev **odpornosti proti naravnim nesrečam, vključno s preprečevanjem kriz in pripravljenostjo nanje, ter pri okrevanju in obnovi po nesrečah** s financiranjem celostnih pobud od spodaj navzgor, kot so sonaravne inovativne rešitve z učinkovito rabo vode, ki temeljijo na kulturi,
- zagotovila krepitev zmogljivosti, razvoj orodij in izmenjavo dobrih praks na področju **prilagajanja stavb** na naravne nesreče, vključno s **poplavami**¹², **zmanjševanja tveganja požarov v naravi**¹³, **obnove urbanih ekosistemov**¹⁴ ter celovite ocene tveganj in groženj,
- spodbujala **analitiko, podprto z umetno inteligenco, da se bodo lahko odločitve sprejemale na podlagi podatkov**, predvideli izzivi in sooblikovalo pametnejše prostorsko načrtovanje¹⁵, uvedla lokalni digitalni dvojčki za prenovo, organom pa zagotovila orodja, podprta z umetno inteligenco, za pregledno upravljanje gradbenih projektov¹⁶,
- podpirala **trajnostnost in učinkovitost grajenega okolja** z zagotovitvijo skupne metodologije¹⁷ in dokazov o razogljičenju stavb ter smernic za prednostno obravnavo učinkovite rabe grajenega okolja¹⁸,
- **spodbujala postopke javnega naročanja, ki omogočajo trajnostne, vključujoče in v kakovost usmerjene rešitve**, zlasti prek programa javnega naročanja inovativnih rešitev, ki ga izvaja Evropski svet za inovacije (EIC), ter spodbujajo javno naročanje trajnostnih rešitev na podlagi **prihodnje revizije direktive o javnem naročanju**,
- prek komponente za raziskave in inovacije v okviru instrumenta novega evropskega Bauhausa financirala **raziskave in inovacije za oživitev sosesk** z zasnovo za trajnostnost in vključevanje.

2.2 Opolnomočenje državljanov s participativnimi procesi za ustvarjanje demokratičnih, vključujočih in odpornih sosesk

Sodelovanje je ključno načelo novega evropskega Bauhausa. V skladu z opredelitvijo v kompasu novega evropskega Bauhausa¹⁹ se sodelovanje nanaša na obseg, v katerem so

¹² Glej *EU-level technical guidance on adapting buildings to climate change* (Tehnične smernice na ravni EU za prilagajanje stavb podnebnim spremembam).

¹³ Komisija bo na začetku leta 2026 predstavila evropsko strategijo za preprečevanje požarov v naravi.

¹⁴ Glej člen 8 Uredbe (EU) 2024/1991 o obnovi narave.

¹⁵ <https://interoperable-europe.ec.europa.eu/collection/ldttoolbox>.

¹⁶ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/digital-twin-reconstruction-ukraine>.

¹⁷ Glej okvir Unije za nacionalni izračun potenciala globalnega segrevanja v življenjskem ciklu: Delegirano uredbo Komisije o spremembi Priloge III k Direktivi (EU) 2024/1275, C(2025) 8723 final – PE/2025/8966.

¹⁸ Na podlagi študij Komisije *Conversion of offices into affordable housing* (Preoblikovanje pisarn v cenovno dostopna stanovanja) in *Sufficiency in the building sector* (Zadostnost v stavbnem sektorju ter študije o učinkovitejši uporabi stavbnega fonda (rezultati bodo na voljo sredi leta 2027)).

¹⁹ Use the Compass - New European Bauhaus - European Union (Uporabite kompas – novi evropski Bauhaus – Evropska unija.).

skupnosti, na katere projekt vpliva, vključene v njegovo načrtovanje, odločanje, izvajanje in potrjevanje. **Odpornost evropskih sosesk je navsezadnje odvisna od njihove sposobnosti, da vključujejo svoje skupnosti** in služijo vsem državljanom. Naddisciplinarni pristopi in z dokazi podprte metodologije oblikovanja, ki združujejo strokovno znanje različnih deležnikov in disciplin, so bolj reprezentativni za potrebe državljanov in skladni z njimi, poleg tega pa **krepijo zaupanje in pravno varnost za nosilce projektov, povečujejo sprejemljivost in krepijo družbeno strukturo**. Vključujoči javni prostori imajo tudi ključno vlogo pri olajševanju družbenih vezi, spodbujanju splošne enakosti, enakosti spolov in medgeneracijske pravičnosti, ustvarjanju občutka pripadnosti ter navsezadnje spodbujanju demokracije, ki je blizu državljanom²⁰.

Dobre prakse novega evropskega Bauhauasa za krepitev lokalne demokracije in povezovanje skupnosti

- ❖ **NEB-STAR:** ustvarjanje modelov upravljanja in financiranja za ponovno uporabo stavb, preprečevanje gentrifikacije in demokratizacijo urbanega razvoja [Obzorje Evropa].
- ❖ **SOFTAcademy:** prenova montažnih stanovanjskih stavb iz sovjetskega obdobja v Talinu s celostnim pristopom na ravni soseske [ESRR].
- ❖ **Activating Spaces with neuroDiverse Publics:** pomoč javnim organom v Barceloni pri izboljšanju igrišč in javnih površin za otroke z avtizmom [skupnost novega evropskega Bauhauasa v okviru EIT].

© NEB STAR – SOFTAcademy © SvenZacek – ©ASDpublics

Komisija namerava **izkoristiti preobrazbeni potencial novega evropskega Bauhauasa za podporo lokalni demokraciji**, boj proti vse večji polarizaciji v naših družbah ter opolnomočenje skupnosti in lokalnih javno-zasebnih partnerstev. Cilj novega evropskega Bauhauasa je okrepiti zmogljivosti javnih organov in deležnikov za **vključevanje resničnih participativnih in naddisciplinarnih praks v postopke oblikovanja in odločanja** pri projektih lokalnega razvoja ter tako državljanom omogočiti, da soustvarjajo svoje prihodnje soseske, prilagojene lokalnim potrebam. Podpiral bo **lokalno preobrazbo z uporabo eksperimentiranja, tudi z digitalnimi orodji in orodji za virtualno resničnost**, da bodo državljani in strokovnjaki sooblikovali, soustvarjali in soupravljali vključujoča, lepa in trajnostna življenjska okolja.

V okviru novega evropskega Bauhauasa se razvijajo in zagotavljajo inovativna orodja za **podporo demokratičnim participativnim procesom na lokalni ravni**, kar prispeva k uresničevanju ciljev evropskega ščita za demokracijo²¹ na terenu. Pobuda se uporablja kot

²⁰ Kot je poudarjeno v [povzetku Science for Policy Skupnega raziskovalnega središča o javnih prostorih](#).

²¹ EUR-Lex – 52025JC0791 – SL – EUR-Lex.

katalizator za opolnomočenje državljanov pri lokalni preobrazbi, tudi na nekdanjih industrijskih območjih, premogovniških območjih za pridobivanje lignita in prikrajšanih primestnih območjih. **Kompas in zbirka orodij novega evropskega Bauhausa²² državljanom in skupnostim pomagata** oblikovati svoje življenjsko okolje s postopnim pristopom za sodelovanje, soustvarjanje in vključevanje. Pri **23 usmerjevalnih predstavitvenih projektih novega evropskega Bauhausa²³** se je v sodelovanju s prebivalci oživilo več kot 90 sosesk in razvila so se orodja za demokratizacijo urbanističnega načrtovanja.

Komisija bo:

- razširila **demokratsko oblikovanje in soodgovornost državljanov pri postopkih obnove mest in podeželja** z uporabo **digitalnih platform, virtualne resničnosti in potopitvenih digitalnih okolij** prek lokalnih digitalnih dvojčkov in konzorcija CitiVERSE²⁴,
- začela izvajati **spodbudo novega evropskega Bauhausa za male občine** za leto 2026, v okviru katere bo nagradila ključne lokalne akterje za njihov prispevek k oblikovanju vključujočih in trajnostnih družb,
- v okviru **evropskega ščita za demokracijo in prispevka k prihodnji strategiji EU za medgeneracijsko pravičnost** podpirala lokalno demokracijo z inovativnimi pristopi k vključevanju skupnosti, medgeneracijskim povezavam in vključujočim javnim prostorom,
- **podpirala javne organe pri oblikovanju in izvajanju participativnih procesov** pri preobrazbi sosesk, pri čemer se bo oprla na kompetenčni center EU za participativno in posvetovalno demokracijo²⁵, povezan z evropskimi državljanskimi forumi in platformo za udejstvovanje državljanov²⁶.

2.3 Izkoriščanje preobrazbene moči izobraževanja, umetnosti in kulture za spodbujanje ustvarjalnosti in inovacij za lokalno preobrazbo

Kultura in umetnost sta bistveni značilnosti blaginje posameznikov in skupnosti ter lahko spodbudita ustvarjalnost in inovacije. Sta v središču civilnih struktur, ki spodbujajo empatijo, strpnost, medgeneracijsko pravičnost in socialno kohezijo.

Prostorsko načrtovanje in arhitektura sta bistveni del resnično naddisciplinarnega odziva na družbene potrebe in okoljske izzive. **Kakovost oblikovanja spodbuja sprejemljivost in pritegne financiranje.** Oblikovalci, arhitekti in umetniki, ki v svoje projekte vključijo trajnostnost, vključevalnost in kakovost, pridobijo finančno podporo in so sprejeti v skupnosti, saj navsezadnje ustvarjajo ustvarjalne, smiselne in trajne rešitve, ki so cenovno dostopne, stroškovno učinkovite in delujejo kot razpoznavni znaki lokalne kulture in zgodovine. Kot je priznано v kulturnem kompasu za Evropo²⁷, je novi evropski Bauhaus pomembna pobuda za spodbujanje **skupne kulture arhitekture in oblikovanja ter vlaganje v visokokakovostno življenje** za vse.

²² Zbirka orodij novega evropskega Bauhausa.

²³ Projekti na podlagi prvega vala razpisov novega evropskega Bauhausa v letih 2021 in 2022 v okviru različnih programov financiranja EU.

²⁴ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/factpages/citiverse>.

²⁵ Participativna demokracija.

²⁶ Platforma za udejstvovanje državljanov – Platforma za udejstvovanje državljanov.

²⁷ EUR-Lex – 52025DC0785 – SL – EUR-Lex.

Dobre prakse novega evropskega Bauhauasa, ki ponazarjajo moč umetnosti, kulture, izobraževanja in raziskav

- ❖ **Bauhaus of the Seas Sails:** vključevanje umetnikov, da bi poudarili vrednost oceanov, ter povezovanje obalnih skupnosti in skupnosti ob celinskih vodah prek kulturnih prostorov [Obzorje Evropa].
- ❖ **Bauhaus4EU:** zavezništvo evropskih univerz, ki spodbuja regionalno preobrazbo v okviru novega evropskega Bauhauasa z obnovo kampusov, živimi laboratoriji in naddisciplinarnimi učnimi načrti [Erasmus+].
- ❖ **Cultuur&Campus:** prenova stavbe kulturne dediščine v Rotterdamu in njena preobrazba v večnamensko vozlišče za učenje z uporabo umetniških orodij za vključevanje prebivalcev in beleženje zgodb [Obzorje Evropa].

© Bauhaus of The Sea Sails – © Bauhaus4EU – © Cultuur&Campus

Izobraževanje in kultura sta ključna za ozaveščanje o koristih celostnih in raziskovalnih pristopov, združenih z metodologijami oblikovanja, ki temeljijo na dokazih. Komisija bo spodbujala **vrednote novega evropskega Bauhauasa v šolah** po vsej Evropi prek koalicije Education4Climate²⁸ in svojega dela na področju šolskih učnih okolij za trajnostnost²⁹.

Komisija bo podpirala tudi ukrepe za odpravo razmejitev med umetnostjo, znanostjo in industrijo, saj projekti novega evropskega Bauhauasa kažejo, da **vključevanje umetnikov v tehnološka in znanstvena okolja ter obratno** lahko spodbudi sodelovanje, ki spreminja paradigmo, ter prinaša inovacije in konkretne rezultate. Novi evropski Bauhaus bo v sinergiji z ukrepi, napovedanimi v okviru kulturnega kompasa za Evropo, spodbujal **interakcijo kulturnih delavcev, umetnikov in akademikov z akterji iz industrije in gradbeništva**, da bi zagotovili nove perspektive, si zamislili alternativne prihodnosti ter soustvarjali inovativne in v prihodnost usmerjene rešitve za prenovo sosesk.

Komisija v skladu s **sklepi Sveta** o kulturi, visokokakovostni arhitekturi in grajenem okolju kot ključnih elementih pobude novi evropski Bauhaus³⁰ iz leta 2021 spodbuja participativni pristop h grajenemu okolju, ki temelji na kulturi, dokazih in kakovosti, zlasti s podporo uporabi

²⁸ <https://education-for-climate.ec.europa.eu/community/>.

²⁹ *Greening schools: New report on school learning environments for sustainability* (Ozelenitev šol: novo poročilo o šolskih učnih okoljih za trajnostnost) | Evropska platforma za šolsko izobraževanje.

³⁰ 2021/C 501 I/03.

davoškega sistema za merjenje kakovosti Baukultur³¹ ter priporočil strokovne skupine držav članic za visokokakovostno arhitekturo in grajeno okolje za vse³².

Komisija in njeni partnerji bodo:

- Svetu in Evropskemu parlamentu predložili predlog za **krepitev evropskih prestolnic kulture** na način, ki je v sinergiji z vrednotami in načeli novega evropskega Bauhausa,
- vzpostavili **laboratorij novega evropskega Bauhausa za oceane za spodbujanje sodelovanja v morskem okolju** in podporo pobudi EU za opazovanje oceanov³³,
- pritegnili mlade k sodelovanju pri ohranjanju evropske dediščine ter prenovi mest in podeželja prek **poti novega evropskega Bauhausa v okviru pobude DiscoverEU**,
- podpirali **gostovanja umetnikov novega evropskega Bauhausa** na podlagi pobude Kultura premika Evropo (Culture Moves Europe).

3. OMOGOČITVENI DEJAVNIKI

3.1 Skupnost novega evropskega Bauhausa in sodelovanje na lokalni ravni

Novi evropski Bauhaus se širi zaradi prizadevnosti svoje **skupnosti skoraj 2 000 javnih in zasebnih članov**, od lokalnih do mednarodnih organizacij iz vse Evrope in širše, ki delujejo na različnih področjih, kot so kultura, izobraževanje, arhitektura, dediščina, gozdarstvo, gradbeništvo, stanovanja in moda, ter prek festivala in nagrad novega evropskega Bauhausa dosega milijone državljanov in podjetij.

Komisija sicer lahko opravi svoj del, vendar je ta le del sestavljanke. **Skupnost novega evropskega Bauhausa dejavno izvaja ukrepe:** od lokalnih shem financiranja do gradbenih standardov, usklajenih z novim evropskim Bauhausom, ter magistrskih in doktorskih programov novega evropskega Bauhausa. Deluje kot resnično gonilo pobude ter multiplikator financiranja in podpore EU, ki omogoča ponovitev in razširitev preizkušenih rešitev novega evropskega Bauhausa.

Izmenjava znanja in dobrih praks je ključna zlasti, kadar sta potrebni nadaljnja preobrazba in pospešitev, pogosto za izvajanje na lokalni ravni. V okviru novega evropskega Bauhausa se bo začel izvajati **pilotni projekt za mesta za izmenjavo rešitev glede odpornosti grajenega okolja** proti podnebnim spremembam in naravnim nesrečam. Skupnost novega evropskega Bauhausa bo združevala deležnike pri soustvarjanju, izdelavi prototipov ter preskušanju orodij in rešitev za preobrazbo, zlasti prek svojih **inovativnih laboratorijev**. Laboratoriji novega evropskega Bauhausa zdaj gostijo osem projektov, pri katerih se obravnavajo najrazličnejše teme, od javne infrastrukture v Ukrajini³⁴ prek zelenega prehoda v Podonavju³⁵ do

³¹ Davoški sistem za merjenje kakovosti Baukultur.

³² Home - Towards a shared culture of architecture - EAC (Domov – Na poti k skupni kulturi arhitekture – EAC).

³³ Vodilni ukrep, napovedan v evropskem paktu za oceane.

³⁴ Public Infrastructure for Ukraine - New European Bauhaus - European Union (Javna infrastruktura za Ukrajino – Novi evropski Bauhaus – Evropska unija).

³⁵ NEB Lab: New European Bauhaus on the Danube - New European Bauhaus (Laboratorij novega evropskega Bauhausa: Novi evropski Bauhaus na Donavi – Novi evropski Bauhaus).

vseevropskega modernizma³⁶, pripravljajo pa se še novi, zlasti za cenovno dostopna stanovanja.

Na podlagi teh izkušenj si Komisija prizadeva **razširiti in diverzificirati skupnost novega evropskega Bauhausa**, privabiti nove člane iz različnih sektorjev, skupin in področij politike, povečati sodelovanje ter prispevati k ustreznim politikam. Komisija bo **optimizirala uporabo digitalnih orodij, da bo olajšala interakcije in sodelovanje**, zlasti na regionalni in lokalni ravni ter za javno-zasebna partnerstva, ter olajšala in pospešila izmenjavo dobrih praks in podatkov, ki temeljijo na dokazih. Prizadevala si bo za sinergije in čim bolj povečala sodelovanje s sorodnimi pobudami, zlasti z vključevanjem **vrednot in načel novega evropskega Bauhausa v Konvencijo županov, evropski podnebni pakt in sporazum o zelenih mestih**.

Komisija in skupnost novega evropskega Bauhausa bosta:

- v sodelovanju z lokalnimi izpostavami novega evropskega Bauhausa in, kjer je ustrezno, s centri EUROPE DIRECT **vzpostavili mrežo lokalnih ambasadorjev novega evropskega Bauhausa v EU**,
- vzpostavili **laboratorij novega evropskega Bauhausa za cenovno dostopna stanovanja** za zbiranje dobrih praks na področju cenovno dostopnih stanovanjskih rešitev s poudarkom na gradnji zunaj gradbišča in zgoščevanju ter v sinergiji s stanovanjsko zvezo EU,
- okrepili vključevanje deležnikov in izmenjavo dobrih praks v okviru **bienalnega festivala novega evropskega Bauhausa**, ki je osredotočen na prednostne teme, kot so stanovanja in demokracija, ter drugih ustreznih dogodkov, kot je **evropska noč raziskovalcev**,
- promovirali **nagrade novega evropskega Bauhausa** za nagrajevanje dobrih praks in ozaveščanje o inovativnih rešitvah ter pripravili **posebne nagrade** za odpornost v zvezi z vodo (2026) in za inovativno študentsko nastanitev (2027),
- regijam in mestom zagotovile skupni prostor za soustvarjanje in skupno učenje prek **poti eksperimentiranja v okviru novega evropskega Bauhausa za preobrazbo ozemelj**³⁷ ter nadaljnega **pilotnega projekta z mesti** za odpornost grajenega okolja,
- zagotovila sinergije in sodelovanje med člani skupnosti novega evropskega Bauhausa in prihodnjo **stanovanjsko zvezo EU**.

3.2 Akademija novega evropskega Bauhausa: znanje, spretnosti, inovacije in financiranje

Številne različne univerze in kompetenčni centri so že začeli dejavno prispevati k novemu evropskemu Bauhausu, da bi spodbujali raziskave, uvajali nove modele izobraževanja in usposabljanja ter povezovali znanje s poslovnimi uporabami. Evropska komisija je leta 2022 ustanovila akademijo novega evropskega Bauhausa³⁸ o spretnostih za trajnostno gradbeništvo, ki združuje raziskovalce in strokovnjake, da bi pospešili izpopolnjevanje in preusposabljanje delavcev v ekosistemu gradbeništva. **Akademija bo zdaj postala osrednja infrastruktura za znanje in raziskave, varno eksperimentiranje in inovacije ter razvoj spretnosti, pri čemer bo**

³⁶ European Triennial of Modernism (ETOM) - New European Bauhaus (Evropski trienale modernizma (ETOM) – Novi evropski Bauhaus).

³⁷ Preparatory Action (2024–2026) - Innovation for place-based transformation (Pripravljalni ukrep (2024–2026) – Inovacije za lokalno preobrazbo).

³⁸ NEB Academy - New European Bauhaus - European Union (Akademija novega evropskega Bauhausa – Novi evropski Bauhaus – Evropska unija).

zagotavljala dinamično povezavo, da bo vse znanje, pridobljeno v okviru instrumenta novega evropskega Bauhauza za raziskave in inovacije, usmerjeno v dejavnosti usposabljanja, krepitev zmogljivosti in uporabne inovacije.

Akademija novega evropskega Bauhauza bo temeljila na treh stebrih, opisanih v nadaljevanju.

3.2.1 Krepitev zmogljivosti in razvoj spretnosti

Akademija novega evropskega Bauhauza bo kot okvir za usposabljanje, krepitev zmogljivosti ter razvoj spretnosti spodbujala sistemske spremembe v vseh sektorjih. **Spoznanja iz raziskav bo prenesla na praktične spretnosti, razvijala okvire usposabljanja in učne poti** za delovno silo, javne organe in mala in srednja podjetja ter izboljševala pedagoško kakovost, skladnost in certificiranje usposabljanja, povezanega z novim evropskim Bauhausom, po vsej Evropi. Posebno pozornost bo namenila malim in srednjim podjetjem ter usposobljenim delavcem, saj se priznava, da je čisti prehod Evrope odvisen od močnega produktivnega gospodarstva in možnosti manjših akterjev, da so inovativni in konkurenčni. Podpirala bo **izpopolnjevanje in preusposabljanje delovne sile v ekosistemu gradbeništva**, zlasti za ekološko in sonaravno gradnjo, širila svojo blagovno znamko za visokokakovostne tečaje ter povezovala vrhunske raziskave in strokovnjake. To bo vključevalo podporo za vajeništva in poklicno usposabljanje, namenjena mladim. Poleg tega bo v skladu s cilji digitalnega desetletja spodbujala uporabo **digitalnih orodij za optimizacijo virov, učinkovitosti in odločanja na podlagi podatkov**, pri čemer se bo oprla na spletni portal EU za mesta (Cities Portal) kot skupno točko dostopa do orodij in pobud EU, ki podpirajo lokalne prehode.

Akademija novega evropskega Bauhauza bo v širšem okviru unije spretnosti prispevala tudi k razvoju **zbiranja podatkov o znanjih in spretnostih** na ravni EU ter podpirala evropsko opazovalnico za gradbeništvo³⁹, Evropsko fundacijo za usposabljanje⁴⁰, prihodnjo evropsko opazovalnico za zbiranje podatkov o spretnostih ter obsežno partnerstvo za gradbeništvo⁴¹. Prispevala bo tudi k pobudi za krepitev spretnosti BUILD UP Skills⁴², ki podpira energijsko prenovu prek nacionalnih platform za spretnosti v vseh državah članicah.

3.2.2 Znanje in raziskave

Novi evropski Bauhaus vključuje predstavitve praktičnega eksperimentiranja na področju lokalne preobrazbe, s čimer se pridobivajo dokazi o kulturnih, družbenih in okoljskih koristih obnove in sooblikovanja sosesk. Znanstvena skupnost je izkazala veliko zanimanje za raziskovanje metod in učinkov takšnega celostnega pristopa, zdaj pa obstaja ekosistem doktorskih in magistrskih programov, osredotočenih na novi evropski Bauhaus, ter znanstvenih publikacij, ki nastajajo na podlagi projektov novega evropskega Bauhauza, kot so usmerjevalni predstavitveni projekti ali zveza akademije novega evropskega Bauhauza. Vendar je to področje še vedno zelo razdrobljeno, zato je vpliv v smislu preskušanih načrtov, ki so na voljo **skupnostim, strokovnjakom, lokalnim organom, podjetjem in drugim deležnikom** za ponovitve, omejen.

Akademija novega evropskega Bauhauza bo s pristopom, ki temelji na dokazih, in z izkoriščanjem digitalnih priložnosti podpirala izvajalce, strokovnjake, podjetja in organe pri vključevanju vrednot in načel novega evropskega Bauhauza v njihove pobude ter optimizirala shranjevanje, izmenjavo in ocenjevanje podatkov in dokazov o dobrih praksah. **Znanje,**

³⁹ Evropska opazovalnica za gradbeništvo (ECO).

⁴⁰ Home | ETF (Domov | ETF).

⁴¹ [Construction \(Gradbeništvo\)](#)

⁴² <https://build-up.ec.europa.eu/en/bup-skills>.

pridobljeno z eksperimentiranjem in metodologijami oblikovanja, ki temeljijo na dokazih, se bo zbiralo in bo dostopno, da bodo podatki in uspešni načrti na voljo za vključevanje in uvajanje najuspešnejših eksperimentov novega evropskega Bauhausa. **Vozlišče novega evropskega Bauhausa za rezultate in učinek**⁴³ bo namenjeno zbiranju, analizi in izmenjavi pridobljenih izkušenj in orodij.

3.2.3 Razvoj podjetij

Komisija je razvila različna orodja za pomoč nosilcem projektov pri načrtovanju in izvajanju projektov novega evropskega Bauhausa⁴⁴. Akademija novega evropskega Bauhausa bo **podpirala mala in srednja podjetja, zagonska podjetja in ustvarjalne izvajalce** s svetovalnimi storitvami in zbirkami orodij, da bo mogoče vzpostaviti okolja za eksperimentiranje in preskusiti načrte novega evropskega Bauhausa. Na podlagi rešitev, oblikovanih v laboratorijih novega evropskega Bauhausa in pri projektih, ki jih financira EU, bo ustvarila poti za rast, ponavljanje in vstop interdisciplinarnih inovacij, ki jih vodi skupnost, na trg, na primer s prenosom inovativnih materialov na biološki osnovi iz laboratorija na praktično uporabo pri gradnji in prenovi stavb. Novi evropski Bauhaus bo s **podporo podjetjem in deležnikom pri prehodu na nove trajnostne prakse**, npr. v modi prek svojega pilotnega projekta Fashion Shift (EIT), omogočal, da se bo zakonodaja EU o krožnem gospodarstvu ter prehodu na čisto energijo in odpornost v zvezi z vodo izvajala na terenu.

EIT bo zagotavljal namensko podporo akademiji novega evropskega Bauhausa s povečanjem izmenjave znanja med projekti novega evropskega Bauhausa in z izvajanjem inovacijskih pilotnih projektov v okviru EIT – kultura in ustvarjalnost, s spodbujanjem in povečanjem inovacij prek poti skupnosti EIT novega evropskega Bauhausa⁴⁵ ter z zagotavljanjem poti pred pospeševanjem za inovatorje v zgodnji fazi prek programa EIT Jumpstarter⁴⁶. Komisija in njeni partnerji bodo podpirali zmogljivosti in dostop do financiranja, zlasti za manjše akterje, ter možnosti financiranja, prilagojene lokalnim potrebam⁴⁷. Na podlagi obstoječih dobrih praks bodo **privabili zasebno financiranje** ter vzpostavili **inovativne modele upravljanja in financiranja**. Podpora za naložbe, vključno s povezovanjem projektov s potencialnimi vlagatelji, se bo zagotavljala tudi prek nove **vseevropske naložbene platforme za cenovno dostopna in trajnostna stanovanja**, ki jo sestavljajo skupina EIB, nacionalne spodbujevalne banke, Razvojna banka Sveta Evrope (CEB), Evropska banka za obnovo in razvoj (EBRD) ter druge finančne institucije.

Komisija in njeni partnerji bodo prek akademije novega evropskega Bauhausa:

- **podpirali izpopolnjevanje in preusposabljanje v gradbenem sektorju in njegovi vrednostni verigi** za pospešitev prehoda na bolj regenerativen in krožen sistem uporabe materialov,
- **izvajali pilotne projekte za inovacije in usposabljanje, kot je NEB Fashion Shift**, da bi malim in srednjim podjetjem na področju mode pomagali razviti krožne strategije in se širiti na nove trge,

⁴³ Ki se izvaja v okviru programa Obzorje Evropa.

⁴⁴ Tools and resources - New European Bauhaus - European Union (Orodja in viri – Novi evropski Bauhaus – Evropska unija).

⁴⁵ Glej EIT Community NEB: Impact Report 2025 (Skupnost EIT novega evropskega Bauhausa: Poročilo o učinku 2025).

⁴⁶ EIT Jumpstarter.

⁴⁷ Na primer prek BlueInvest in Pospeševalca Evropskega sveta za inovacije (EIC).

- podprli raziskovalni ukrep glede morebitne **skupne evropske diplome novega evropskega Bauhausa** za razvoj naddisciplinarnih kompetenc na področju arhitekture, oblikovanja, trajnostnega inženirstva in umetnosti, ki so pomembne za novi evropski Bauhaus, na univerzitetni ravni,
- vzpostavili in nadgradili **partnerstva med univerzami in podjetji** za razvoj spretnosti in kompetenc v sektorjih, povezanih z novim evropskim Bauhausom (npr. delovna sila in prihodnji podjetniki),
- **okrepili vlogo novega evropskega Bauhausa kot okolja za pionirske raziskave**, med drugim s spodbujanjem znanstvenih publikacij in akademskih srečanj v zvezi s praksami in načrti novega evropskega Bauhausa,
- razvili **kazalnike in smernice za ocenjevanje učinkov pobud, ki jih vodi skupnost** ter ki združujejo trajnostnost, vključenost in kakovost,
- v sinergiji s pilotnim projektom novega evropskega Bauhausa na področju mest izdelali **digitalni katalog dobrih praks in načrtov novega evropskega Bauhausa glede cenovno dostopnih in odpornih stanovanj**, da bodo lokalni organi, podjetja in izvajalci obveščeni o najsodobnejših rešitvah,
- v sinergiji z evropsko naložbeno platformo in na podlagi naložbenih smernic novega evropskega Bauhausa izboljšali dostop do financiranja za manjše akterje prek **svetovalnega vozlišča novega evropskega Bauhausa**, med drugim s sodelovanjem s človekoljubnimi združenji, ter poleg navedenega vozlišča razvili **pospeševalnik naložb novega evropskega Bauhausa**, da bi privabili in olajšali zasebno, javno in mešano financiranje ter razvoj inovativnih poslovnih modelov, ki temeljijo na vrednotah in načelih novega evropskega Bauhausa.

3.3 Financiranje in upravljanje

V petih letih je bilo podprtih že več kot 700 projektov novega evropskega Bauhausa. V večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 je bilo novemu evropskemu Bauhausu namenjenih 1,4 milijarde EUR, večinoma iz kohezijske politike (več kot 840 milijonov EUR) in programa Obzorje Evropa (več kot 530 milijonov EUR). Novi evropski Bauhaus ima zdaj svoje prvo večletno orodje financiranja, ki temelji na programu Obzorje Evropa, tj. **instrument novega evropskega Bauhausa**, ki bo potekal od leta 2025 do leta 2027⁴⁸. Sestavljen je iz dveh komponent: komponente raziskav in inovacij⁴⁹ z okvirnim proračunom približno 120 milijonov EUR na leto za razvoj in predstavitev novih rešitev ter komponente uvajanja za izvajanje in širitev zgodb o uspehu in inovacij novega evropskega Bauhausa, za katero se pričakuje, da bo zagotovila enak znesek iz različnih programov EU ter nacionalnega in zasebnega financiranja. **Komisija si bo skupaj z državami članicami prizadevala za optimizacijo uporabe, sinergije in dopolnjevanja financiranja EU na različnih ravneh upravljanja**⁵⁰ ter za povečanje dostopa do financiranja, zlasti za male akterje. Zlasti bo Komisija še naprej spodbujala države članice in regije, naj **vrednote in načela novega evropskega Bauhausa vključujejo v izvajanje kohezijske politike** ter drugih strategij in politik,

⁴⁸ Glej načrt za instrument novega evropskega Bauhausa za obdobje 2025–2027.

⁴⁹ Komponenta raziskav in inovacij ima okvirni proračun, ki znaša približno 120 milijonov EUR na leto in se izvaja v delovnih programih Obzorja Evropa za obdobje 2025–2027.

⁵⁰ Tudi na podlagi dobrih praks, kot je program **THRIVE južne regionalne skupščine**, ali izvajanja Sklada za pravični prehod za pospešitev podnebno nevtralne preobrazbe industrije v premogovniški regiji Saške-Anhalt.

povezanih z grajenim okoljem, med drugim z **razvojem enega usmerjevalnega projekta novega evropskega Bauhausa v vsaki državi članici**. Komisija si bo v sodelovanju z državami članicami prizadevala za diverzifikacijo možnosti financiranja, zlasti za povečanje podpore pobudam na lokalni ravni. Poleg tega poziva sozakonodajalca, naj podpreta njene predloge za **prihodnji večletni finančni okvir, da se bo lahko financiranje instrumenta novega evropskega Bauhausa nadaljevalo tudi po letu 2027**⁵¹.

Da bi se sredstva EU čim bolj uporabljala, je potrebna močna vloga držav članic, da bodo delovale kot most do lokalnih akterjev in jim zagotavljale dostop do financiranja, hkrati pa čim bolj izboljšale usklajevanje in skladnost med instrumenti in politikami financiranja. **Države članice so leta 2021 imenovalle nacionalne kontaktne točke novega evropskega Bauhausa**. Od takrat imajo ključno vlogo pri izvajanju novega evropskega Bauhausa na nacionalni in lokalni ravni. Z vzpostavitvijo instrumenta novega evropskega Bauhausa sta bili vzpostavljeni dve dodatni mreži: nacionalne kontaktne točke za raziskave in inovacije novega evropskega Bauhausa⁵² ter posebna mreža organov upravljanja in drugih ustreznih organov za spodbujanje naložb novega evropskega Bauhausa v programih kohezijske politike za obdobje 2021–2027⁵³.

Kljub doseženemu napredku večina držav članic nima modela in virov za resnično celostno, medsektorsko upravljanje novega evropskega Bauhausa na več ravneh, zaradi česar deležniki in lokalni organi ne izkoristijo priložnosti. Komisija bo v tesnem sodelovanju z državami članicami **na novo opredelila naloge nacionalnih kontaktnih točk novega evropskega Bauhausa, zagotovila podporo** s krepitvijo zmogljivosti in možnostmi financiranja ter okrepila tudi njihovo sodelovanje z organi upravljanja, kot je skupnost P2P novega evropskega Bauhausa. Komisija je predložila predlog za priporočilo Sveta, da bi **okrepila vlogo držav članic kot ključnih akterjev pri upravljanju novega evropskega Bauhausa in zagotovila, da se bo izvajal** na različnih ravneh, od sosesk do evropske ravni. Pri izvajanju je treba spoštovati načelo subsidiarnosti in nacionalne posebnosti ter državam članicam, regijam in lokalnim organom omogočiti, da novi evropski Bauhaus prilagodijo svojim okoljskim, kulturnim in socialnim okoliščinam. Novi evropski Bauhaus tako krepi osrednjo vlogo držav članic pri oblikovanju in usmerjanju pristopov, ki odražajo nacionalne prednostne naloge, strukture upravljanja in lokalne potrebe, ter zagotavlja, da se na ravni EU odločitve nacionalnih politik podpirajo in dopolnjujejo, ne pa nadomeščajo. **Evropski semester in nova stanovanjska zveza EU** bosta prav tako podpirala države članice pri sprejemanju celostnih pristopov, ki združujejo trajnostnost, cenovno dostopnost in kakovost na področju stanovanj.

Komisija bo:

- zagotovila enostavno iskanje in **pregled možnosti financiranja, povezanih z novim evropskim Bauhausom, v vseh programih EU**, med drugim na portalu EU za financiranje in razpise⁵⁴ ter prek platforme EU za mesta,
- zagotovila neposredno **prilagojeno podporo nacionalnim in regionalnim organom** za vključevanje vrednot in načel novega evropskega Bauhausa v programe kohezijske

⁵¹ Predlogi Komisije za večletni finančni okvir za obdobje 2028–2035.

⁵² Nacionalne kontaktne točke za raziskave in inovacije podpirajo izvajanje komponente raziskav in inovacij instrumenta novega evropskega Bauhausa v okviru programa Obzorje Evropa.

⁵³ Skupnost Peer2Peer (P2P) novega evropskega Bauhausa.

⁵⁴ Na podlagi označevanja z „zastavico novega evropskega Bauhausa“, ki se trenutno uporablja za program Obzorje Evropa.

politike ter sodelovala z **EIB/JASPERS**⁵⁵ pri razvoju dodatnih orodij za ocenjevanje in krepitev zmogljivosti,

- podpirala **krepitev zmogljivosti javnih uprav in deležnikov** prek vzajemnega učenja in izmenjave dobrih praks, vključno z dejavnostmi, kot je program Living Spaces⁵⁶, za spodbujanje visokokakovostne arhitekture in grajenega okolja za vse,
- zagotovila **financiranje za nacionalne kontaktne točke za novi evropski Bauhaus ter za raziskave in inovacije** za okrepitev njihovih zmogljivosti in sodelovanja.

3.4 Mednarodna razsežnost

Mesta in soseske po vsem svetu se spopadajo z enakimi izzivi kot v Evropi, na primer z vplivi podnebnih sprememb, pomanjkanjem vode, demografskimi spremembami in stanovanjskimi krizami. V nekaterih primerih, na primer na svetovnem jugu, so ti izzivi lahko ogromni in povzročajo migracije ali celo konflikte. **Novi evropski Bauhaus bi lahko celostne rešitve razširil tudi zunaj Evrope**, hkrati pa z mednarodnimi praksami in zgodbami o uspehu spodbujal učenje in navdihoval evropske soseske.

Novi evropski Bauhaus ima lahko s spodbujanjem trajnostnega lokalnega razvoja, ohranjanja kulturne dediščine, inovativnih rešitev za zeleni in digitalni prehod ter vključevanja socialnih, gospodarskih in kulturnih vrednot **pomembno vlogo v procesu širitve EU**. Državam kandidatkam lahko zagotovi platformo za izmenjavo dobrih praks, strokovnega znanja, virov in mrež ter za sodelovanje z državami članicami EU pri skupnih projektih. Od leta 2022 posebej podpira **zeleno okrevanje in participativno obnovo Ukrajine** z inovacijskimi projekti, kot so krožna prenova stavb, imenovanih *panelke*, v Černigovu, pobude za trajnostno rabo zemljišč in zelena obnova mest v črnemorskem bazenu⁵⁷. Cilj novega evropskega Bauhauusa je zagotoviti trajnostno, inovativno in vključujočo obnovo Ukrajine s spodbujanjem partnerstev in virov, kot so skupnost novega evropskega Bauhauusa, posebne smernice in tehnična pomoč.

Pobude novega evropskega Bauhauusa so spodbudile tudi dialog in ukrepe v drugih državah nečlanicah EU, zlasti na Japonskem, v Braziliji in Mehiki. Komisija bo še naprej širila svojo mednarodno mrežo ter spodbujala nadaljnje sodelovanje med zainteresiranimi mednarodnimi strokovnjaki, državljani in vladami za razpravo in sooblikovanje globalnih rešitev, ki jih navdihuje novi evropski Bauhaus. Na **svetovni razstavi Expo v Osaki** leta 2025 je imela EU priložnost predstaviti novi evropski Bauhaus na svetovni ravni, se povezati s strokovnjaki z vsega sveta in začeti poseben **dialog med EU in Japonsko o novem evropskem Bauhausu**. Komisija bo povečala število teh priložnosti in izkoristila tudi prepoznavnost, ki jo ponujajo **festivali novega evropskega Bauhauusa, za predstavitev mednarodnih dobrih praks in pričevanj**.

Komisija bo:

- **podpirala obnovo Ukrajine in prenovo njenih mest** s spodbujanjem cenovno dostopnega in trajnostnega kakovostnega oblikovanja v okviru lokalnih in ponovljivih projektov za šole, bolnišnice in kulturno dediščino, s podporo pri

⁵⁵ Skupna pomoč za podporo projektom v evropskih regijah.

⁵⁶ Living Spaces – Kulturni in ustvarjalni sektorji.

⁵⁷ Ti projekti so bili financirani iz programov LIFE, Obzorje Evropa in Interreg.

vzpostaviti **vozišča akademije novega evropskega Bauhausa** ter z vključevanjem vrednot novega evropskega Bauhausa v ustrezno zakonodajo in dejavnosti obnove, zlasti v okviru programa EU4Reconstruction⁵⁸ in lokalnih digitalnih dvojčkov za obnovo⁵⁹,

- ob podpori delegacij EU razširila skupino mednarodnih članov skupnosti novega evropskega Bauhausa z **lokalnimi mrežami novega evropskega Bauhausa v tretjih državah in vzpostavitev vozišč akademije novega evropskega Bauhausa**, zlasti na Japonskem in v Braziliji,
- podpirala širitev EU z zagotavljanjem financiranja, krepitev in tehnično pomočjo za **začetek projektov in pobud novega evropskega Bauhausa v državah kandidatkah**,
- uvedla **mednarodni sklop nagrad novega evropskega Bauhausa** za predstavitev in nagrajevanje mednarodnih projektov, ki odražajo vrednote novega evropskega Bauhausa,
- spodbujala **mednarodno sodelovanje na področju kakovostne arhitekture** prek Zveze za davoški sistem za merjenje kakovosti Baukultur⁶⁰.

4. SKLEPNE UGOTOVITVE IN NADALJNI UKREPI

Novi evropski Bauhaus od začetka leta 2020 spodbuja zagnanost, ustvarjalnost in sodelovanje po vsej Evropi in zunaj nje. S spodbujanjem inovacij, spretnosti in industrijske moči bo podpiral konkurenčnejšo in odpornejšo Evropo, ki bo temeljila na visokokakovostnih, cenovno dostopnih rešitvah in skupni odgovornosti vseh ravni upravljanja. Naslednji ključni korak bo **dodatna mobilizacija ustreznih akterjev in mrež** na več ravneh upravljanja, področjih politike in v gospodarskih sektorjih, da bi se potencial pobude izkoristil v celoti. **Strokovnjaki, raziskovalci, organi, predstavniki civilne družbe in podjetja so povabljeni k sodelovanju v skupnosti novega evropskega Bauhausa** ter soustvarjanju inovativnih rešitev in povečevanju njihovega obsega za podporo obnovi sosesk in čistemu prehodu.

Evropska komisija se za ozaveščanje o novem evropskem Bauhausu in z njim povezanih priložnostih ter za njihovo promocijo v posameznih skupnostih zanaša na sodelovanje Evropskega parlamenta, Sveta EU, Evropskega odbora regij in Evropskega ekonomsko-socialnega odbora, da bi **vključili civilno družbo, umetnike, lokalne organe, podjetja in znanstvenike ter si delili razpoložljive vire**. Izkoristila bo prednosti njegove rastoče skupnosti in razširjala njegove dobre prakse. Tudi države nečlanice EU, zainteresirane mednarodne organizacije in mreže so povabljene, da razširjajo in podpirajo vrednote in načela novega evropskega Bauhausa ter spodbujajo participativno sooblikovane projekte in pobude.

Komisija zlasti poziva Svet, naj obravnava in sprejme predlog za **priporočilo Sveta, priložen temu sporočilu**, da bi okrepili medsektorska prizadevanja v zadevnih državah ter zagotovili, da bo novi evropski Bauhaus postal operativen ter se upošteval v ustreznih nacionalnih, regionalnih in lokalnih pobudah ter pri financiranju.

⁵⁸ Na lokalni ravni bo pri projektu sodelovalo približno 50 srednje velikih „vodilnih“ občin, da bi pripravile in upravljale naložbe v obnovo, ki odražajo pristop „boljše obnove“ in vrednote novega evropskega Bauhausa.

⁵⁹ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/digital-twin-reconstruction-ukraine>.

⁶⁰ Zveza za davoški sistem za merjenje kakovosti Baukultur.